

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M.**, so sídlom v K., proti odporcovi **E.** so sídlom v K., zastúpenému JUDr. R., advokátkou, so sídlom v K. č. 41, **o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej u Okresného súdu Košice II pod sp. zn.21 C 270/2000, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu Košice z 5. júna 2007 sp. zn. 6 Co 481/2006 takto

r o z h o d o l:

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Košice II rozsudkom z 20. októbra 2006 č. k. 21 C 270/2000-167 určil, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľnosti- pozemku „parcela č. X., o výmere 391m2, zastavaná plocha, zapísaného na LV č. X. pre katastrálne územie K.. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že parcela č. X. bola pôvodne súčasťou pozemku, parcely č. X. ,vedeného v pozemnoknižnej vložke č. X. katastrálne územie K., do ktorej bol odčlenený z pôvodnej pozemnoknižnej vložky č.X.. Pozemok (parcela č. X.) sa stal predmetom výkupu podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme na základe výmeru J. K. z 18. 3. 1951, čo bolo zaznamenané poznámkou výkupu z 24. 3. 1951. Pôvodnými pozemnoknižnými vlastníkami pozemku boli JUDr. V. a A. (2/12), Š. (2/12) a mal. J. (1/12). Na základe dedičského nástupníctva sa vlastníkami pozemku (vložka č.X.) stali Š. M. (2/12), E. (1/12), K. (2/12), Š. a E. P. (2/12), pričom pred rozhodnutím o výkupe pozemku vlastníctvo v 1/12 nadobudol štát od J.. Realizácia výkupu pozemku (vyznačená do pozemnoknižnej vložky č. X.) mala účinky prechodu vlastníctva na Československý štát (§ 10 zákona č. 46/1948 Zb.). Rozhodnutím K. z 10. 4. 1953 bola jeho časť zverená do správy J. v K. a výmerom z 24. 10. 1955 časť ako národný majetok zverená

do správy V. v K.. S účinnosťou od 6. 9. 1958 bola zverená správa pozemku (č. X.)M. K. ako podriadenému K. v K.. Na základe žiadosti M. K. došlo k zápisu jeho vlastníctva v pozemkovej knihe pre Československý štát – M. s tým, že došlo k odčleneniu celej parcely č. X. do pozemkovej knihy vložky č.X.. Hospodárskou zmluvou z 10. 3. 1976 došlo k prevodu správy národného majetku z Československého štátu - M. na Československý štát – M. u pozemkov zapísaných vo vložke č. X. kde bol zapísaný aj pozemok – parcela č. X.. Následne Okresný úrad K. II odovzdal Mestu K. tieto pozemky v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí ako nadobúdateľovi vlastníctva. Na základe žiadosti M. a F. bol v roku 1992 do evidencie nehnuteľností na LV č. X. zapísaný rodinný dom s. č. II/668 na B. v K., postavený na pozemku (parcela č. X.,vo výmere 391 m²) potom, čo vlastníctvo preukázali čestnými vyhláseniami o postavení domu ich otcom J. v roku 1936 a dedičskými rozhodnutiami. Darovacou zmluvou vlastníctvo rodinného domu nadobudol Ing. R., a na základe osvedčenia notára vydaného podľa zákona č. 293/1992 Zb. o vydržaní vlastníckeho práva k parcele č. X. bol zapísaný ako vlastník aj tohto pozemku. V súčasnosti je pozemok (LV X.)vo vlastníctve odporcu, ktorý ho nadobudol na základe kúpnej zmluvy z 14. 4. 2005 uzavretej s Ing. R. P.. Vzhľadom na tvrdenie o čase nadobudnutia oprávnenej držby k tomuto pozemku právnymi predchodcami odporcu (rok 1935) sa súd prvého stupňa zaoberal existenciou a splnením podmienok vydržania za účinnosti skorších právnych úprav počnúc uhorským obyčajovým právom, stredným Občianskym zákonníkom, ako i Občianskym zákonníkom v znení účinnom do 31. 3. 1982, od 1. 4. 1983 a následne od 1. 1. 1992. Právni predchodcovia odporcu, ktorí neboli evidovaní ako vlastníci pozemku a rodinného domu na ňom postaveného , tvrdili, že vlastníctvo k pozemku nadobudli ústnou kúpnu zmluvou uzavretou v roku 1935 s JUDr. V. Túto skutočnosť mali preukazovať doklady o úhrade kúpnej ceny. Na tomto pozemku postavili rodinný dom, ktorý bol bez pozemku predmetom vyporiadania dedičstva po J. v roku 1979 a v roku 1990 po A. a jeho podielovými spoluvlastníkmi sa stali M. rod. S. a F. (1/1) V čase tvrdenej kúpy pozemku platilo všeobecné uhorské obyčajové právo , ktoré umožňovalo nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti len vkladom vlastníctva do pozemkovej knihy a mimo nej bolo možné nadobudnúť vlastníctvo vydržaním, pre ktoré sa vyžadovala dobromyseľná držba (32 rokov). Súd prvého stupňa dospel k záveru, že pri vstupe do držby pozemku nebola daná dobromyseľnosť právnych predchodcov odporcu (J.) , keďže sa jednalo o nadobudnutie vlastníctva od osoby, ktorá už nežila a je možné sa domnievať, že títo uzavreli dohodu s niektorým pozemkovej knihy vlastníkom , podľa ktorej im predá časť pozemku po uhradení kúpnej ceny, no k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo. Súd prvého stupňa potom vychádzal

z toho, že u prvotných držiteľov pozemku nebola splnená podmienka vydržania (dobromyseľnosť držby) pretože si museli byť vedomí smrti JUDr. V.. Súd prvého stupňa sa zaoberal aj právnymi následkami spojenými s plynutím vydržacej lehoty na strane právnych predchodcov odporcu, ak by existoval predpoklad vstupu do držby pozemku a poukazom na existujúcu právnu úpravu od uhorského obyčajového práva uzavrel, že ani v zmysle právnej úpravy účinnej od 1. 1. 1992 nedošlo k vydržaniu vlastníctva právnymi predchodcami odporcu. Ich dobromyseľnosť vylučovala vedomosť získaná v dedičskom konaní v roku 1979 a 1990 o tom, že sa nestali vlastníckmi pozemku a vykonaným dokazovaním neboli zistené skutočnosti, z ktorých by mohli právni predchodcovia odporcu svoju dobromyseľnosť pri držbe pozemku odvodzovať. Teda neboli dobromyseľní so zreteľom na všetky okolnosti, že im vlastnícke právo k pozemku patrí a neboli splnené podmienky vydržania ani k 1. 1. 1992. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Košiciach. rozsudkom z 5. júna 2007 sp. zn. 6 Co 481/2006 na odvolanie odporcu potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že ani po ním doplnenom dokazovaní sa skutkový stav zistený súdom prvého stupňa nezmenil. Stotožnil sa s jeho názorom, že pre rozhodnutie v danej veci bolo rozhodujúcou skutočnosťou vyriešenie otázky nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku (parcela č. X.) právnymi predchodcami odporcu vydržaním podľa právnych predpisov platných v období od roku 1935 (tvrdená držba) do 20. 3. 2000 (podanie návrhu). S touto otázkou sa súd prvého stupňa veľmi podrobne a dôsledne vypracoval v odôvodnení svojho rozhodnutia, na ktoré odkázal, a dospel k správne mu záveru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva týmto spôsobom právnymi predchodcami odporcu nedošlo. Dodal, že JUDr. V., nebol ani výlučným vlastníkom pozemku (4/12) a keďže 16. 5. 1934 zomrel nemohol preberať splátky kúpnej ceny a nemohol uzavrieť kúpnu zmluvu. Právni predchodcovia v tvrdenom období (1935) mohli jednať len s jeho dedičmi a len ohľadne jeho podielu, čo z vykonaného dokazovania nevyplývalo. Teda právni predchodcovia odporcu (J.) neboli na počiatku držby dobromyseľní v tom, že nadobudli vlastníctvo, pretože nebol preukázaný právny titul takejto oprávnenej držby. Ani v dedičskom konaní po JUDr. V. dedičia neuviedli, že došlo k predaju predmetnej nehnuteľnosti v príslušnom podiele, či už počas jeho života alebo po jeho smrti, pričom v čase ukončenia dedičského konania (4. 5. 1936) už takmer všetky splátky tvrdenej kúpnej ceny (podľa predložených potvrdení) boli zaplatené. Z toho je dôvodné sa domnievať, že právni predchodcovia odporcu s týmito dedičmi kúpnu zmluvu neuzavreli a kúpnu cenu im neuhradili. Odvolací

súd považoval za správny záver súdu prvého stupňa , že aj v prípade dobromyseľnosti právnych predchodcov odporcu na počiatku držby (1935) nenadobudli vlastníctvo vydržaním dňom 1. 1. 1961, pretože podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. účinného od 1. 1. 1951 do 18. 3. 1951 stal sa pozemok nespôsobilým na vydržanie z dôvodu jeho nadobudnutia do vlastníctva štátu na základe zákona č. 46/1948 Zb. . Tým sa vyporiadal s námietkou tvrdenej scudziteľnosti. Pokiaľ ide o možnosť vydržania pozemku po 1. 4. 1964 vzhľadom na novelu Občianskeho zákonníka (vykonanú zákonom č. 131/1982 Zb.) ani v tomto období až do účinnosti novely Občianskeho zákonníka od 1. 1. 1992 pozemok nebol spôsobilým predmetom vydržania. Aj keď išlo o zastavaný pozemok , ku ktorému sa mohlo zriadiť právo osobného užívania, už bol vo vlastníctve štátu. Preto nebolo možné nadobudnúť vlastníctvo k nemu v zmysle § 135a ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného do 31. 12. 1991, ktorý predpokladal držbu pozemku v inom než socialistickom vlastníctve. Ani od 1. 1. 1992, vzhľadom na uvedené dôvody, nebolo možné nadobudnutie vlastníctva . Keby boli právní predchodcovia odporcu dobromyseľní, táto držba by sa prerušila z dôvodu ich vedomosti o tom, že nie sú vlastníckmi pozemku (dedičské konania v roku 1979 a 1990). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa , že boli splnené všetky podmienky prechodu vlastníctva na navrhovateľa v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. Za nedôvodnú považoval námietku týkajúcu sa výmeru JNV z 18. 3. 1951. Vyslovil, že ide o správny akt, teda rozhodnutie príslušného správneho orgánu a súd nemôže skúmať jeho platnosť podľa § 37 Občianskeho zákonníka a jeho nesprávnosť možno namietať len spôsobom upraveným príslušným právnym predpisom. Tiež za nedôvodnú považoval námietku , podľa ktorej parcela č. X. zasahovala prevažne do parcely č. X. a poukázal na identifikáciu parcely č. X., z ktorej jednoznačne vyplýva, že parcela č. X. bola vytvorená z parcely vedenej v pozemnoknižnej vložke č. X.. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie odporca . Žiadal ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietať nesprávny postup odvolacieho súdu v tom, že sa nevyporiadal s otázkou jeho hmotnoprávneho postavenia ako oprávneného držiteľa a nedostatočne sa zaoberal identifikáciou spornej nehnuteľnosti , ktoré vady konania mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Bol toho názoru , že súd sa mal zamerať na skúmanie otázky, či na navrhovateľa prešlo vlastnícke právo v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. a nie na skúmanie naplnenia podmienok pre nadobudnutie vlastníctva spornej nehnuteľnosti jeho právnymi predchodcami v minulosti. Týmto vec nesprávne právne posúdil. Keďže sa

odvolací súd ani neriadil údajmi katastra nehnuteľností, nedostatočne sa oboznámil s jeho námietkami a vydal rozhodnutie bez dokazovania v naznačenom smere, ktoré nemožno napadnúť opravnými prostriedkami, odňal mu svojím postupom možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Navrhovateľ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovoláním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchyľil. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 O. s. p. prípustné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté procesnou vadou uvedenou v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal

aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konania, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vzhľadom na obsah dovolania treba zdôrazniť, že § 237 O. s. p. spája prípustnosť dovolania výlučne so závažnými procesnými vadami a výhradne s tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O. s. p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

So zreteľom na odporcom tvrdenú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či odporcovi postupom odvolacieho súdu nebola odňatá možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f / O. s. p.) je treba rozumieť taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. To znamená, že zo strany súdu musí ísť o porušenie konkrétneho procesného ustanovenia voči dotknutému účastníkovi, ktorého bezprostredným následkom je odňatie možnosti konať pred súdom.

Dovolateľ odôvodnil odňatie možnosti konať pred súdom predovšetkým tým, že odvolací súd nevykonal dokazovanie v ním naznačenom smere a neriadil sa záväznými údajmi katastra nehnuteľností.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O. s. p.) a nie účastníka konania. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky

navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. , lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom (R 125/1999 , R 6/2000).

Odporca tiež namietal , že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) , ktorý dôvod je síce relevantnými dovolacími dôvodmi , ale sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenie odporcu bolo opodstatnené (dovolací súd ho z uvedeného aspektu neposudzoval) , dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd vec správne posúdil prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie nie je procesne prípustné, nemohol sa dovolací súd zaoberať správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu

Uvedené platí aj vo vzťahu k dovolateľom vytýkaným nesprávnostiam skutkovej povahy .

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie odporcu procesne neprípustné. Dovolací súd preto jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu , proti ktorému je neprípustné. Vzhľadom na odmietnutie dovolania z procesných dôvodov , nezaoberal sa vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania , pretože mu žiadne trovy tohto konania nevznikli .

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 1. apríla 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka konania

Za správnosť vyhotovenia :

